

Одлуком Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Београду, на IV електронској седници одржаној 1. априла 2022. године, изабрана је комисија у саставу др Миомир Кораћ, научни саветник, проф. др Душан Михаиловић, редован професор и др Надежда Гавриловић Витас, научни саветник, за израду реферата о испуњености услова др Милице Тапавички-Илић, вишег научног сарадника у Археолошком институту, за избор у звање научног саветника. На основу увида у поднету документацију и радове кандидата подносимо следећи

РЕФЕРАТ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Милица Тапавички-Илић је рођена 1969. године у Београду. Дипломирала је 1996. године на Одељењу за археологију Филозофског факултета Универзитета у Београду са просечном оценом 9,0 и дипломским радом под називом „Међусобни утицаји латенске келтске и римске провинцијске керамике на подручју Доње Паноније и Горње Мезије“. На истом факултету је 2000. године завршила магистарске студије на Катедри за класичну археологију, са просечном оценом 10,00 и одбранила тезу под насловом „Скордисци у време римске доминације“. Као стипендиста Немачке службе за академску размену (DAAD – Deutscher Akademischer Austauschdienst), у периоду од 1998. до 2002. г. похађала је докторске студије на Филипс Универзитету (Philipps Universität) у Марбургу, на Катедри за пра- и протоисторију. Докторску дисертацију под насловом „Vergleichende Untersuchung zur Romanisierung der Treverer und der Skordisker“ одбранила је у фебруару 2002. године на истом универзитету, са оценом *cum laudae*.

У Народном музеју у Београду радила је као приправник (1997–1998), а затим као кустос Збирке гвозденог доба (2002–2004). Од јула 2004. године запослена је у Археолошком институту.

У научна звања је бирана следећом динамиком:

- 28. 12. 2004. избор у звање научног сарадника
- 09. 06. 2010. реизбор у звање научног сарадника
- 23. 12. 2015. избор у звање вишег научног сарадника
- 26. 01. 2021. реизбору звање вишег научног сарадника

Велико искуство у теренском раду, анализи материјала и изради документације стекла је на бројним археолошким ископавањима. Радила је на налазиштима у Србији, Немачкој, Ирској, Пољској и Хрватској. У периоду од 1995. до 1997. била је ангажована као заменик руководиоца ископавања на локалитету Косанчићев венац – *Singidunum*.

Учесник је или руководилац на већем броју пројеката у земљи и иностранству. У последњем пројектном циклусу, била је ангажована на пројекту Министарства просвете,

науке и технолошког развоја „IRS – римски град и легијски војни логор – истраживање материјалне и духовне културе, становништва, применом најсавременијих технологија даљинске детекције, гео-физике, ГИС-а, дигитализације и 3D визуализације” (број 47018). Од јануара 2018. године, у својству експерта за дигитално културно наслеђе, ангажована је на пројекту „ViMM - Virtual Multimodal Museum”, који су у оквиру програма „Horizon 2020” иницирали UNESCO и Cyprus University of Technology (European Union’s Horizon 2020 Programme as coordination and Support Action, GA no. 727107).

У периоду од 2012. до 2015. била је један од руководилаца пројекта културе Европске Уније „OpenArch”. Од октобра 2016. до априла 2021. године била је предлагач и координатор пројекта „COST Action CA 15201- ARKWORK” Европске Уније (представник Републике Србије). Од марта 2019. је предлагач и координатор пројекта „COST Action CA 18128 - SEADDA” Европске Уније (представник Републике Србије). Од септембра 2020. године, у својству стручног саветника, учествује на пројекту „TRAME – Tracce di Memoria”, у склопу програм Erasmus+ (2020-1-IT02-KA201-079794).

Учествовала је на великом броју међународних и домаћих скупова, организовала је две велике међународне конференције и једну међународну сесију на скупу домаћег стручно-научног друштва – Српског археолошког друштва, 2019. године у Неготину. Члан је Српског археолошког друштва и међународне организације EXARC (Experimental Archaeology) у којој је од 2015. до 2020. године била у управном одбору, а од 2018. до 2020. године и њен секретар.

Области истраживања којима се посебно посветила су период пра- и протоисторије, романизација аутохтоног живља на преласку Старе у Нову еру и касније, као и експериментална археологија у којој је приметан њен знатан допринос имплементацији ове науке дисциплине у српској археологији.

2. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РЕЗУЛТАТИ

У последњем периоду, др Милица Тапавички-Илић је објавила 52 рада (44 категорисаних) – једну монографију, неколико студија и велики број научних чланака у међународним и домаћим монографијама, часописима, тематским зборницима и зборницима са скупова. У њима су представљени резултати истраживања, вођених самостално или у тимовима произашлим из пројеката на којима кандидаткиња сарађује.

2.1. Поглавља у монографијама и тематским зборницима водећег међународног значаја

Кандидаткиња је од 2015. године објавила четири рада у тематским зборницима међународног значаја.

Две обимне студије: **Managing the archeological park and open-air museum of Viminacium (Serbia) – challenges and development (2007-2018)** и **Geological landscape transformation in archaeological heritage formation – Viminacium (Serbia)**, написане у коауторству (Ј. Анђелковић Грашар и Е. Николић), саставни су делови изузетно важне и

обимне студије **Handbook of Cultural Heritage Analysis** у издању Springer Nature. Кандидаткиња је у ове две студије описала настанак и развој археолошког парка Виминацијум, пионирског на нашем простору и у региону. Осврнула се не само на археолошке налазе, покретне и непокретне, већ и на трансформацију предела изазвану људском активношћу на простору археолошког парка и његовог најближег окружења. Како је М. Тапавички-Илић неколико година радила у улози стручног водича на Виминацијуму, у оквиру ових студија дала је посебан осврт на број и профил посетилаца који долазе на овај локалитет, како домаћих, тако и иностраних. С обзиром да Виминацијум представља пример добре праксе, ове две студије дају преглед свих кључних момената који су довели до тога да он стекне статус какав има данас. С обзиром да је зборник штампан у немачкој издавачкој кући и да преостале ауторе овог зборника такође чине стручњаци из области очувања културног наслеђа широм света, прилози кандидаткиње ће допринети да се међу њима прошире сазнања о Виминацијуму.

У студији **Grabbeigaben als Ausdruck des Venuskultes anhand von Beispielen aus Viminacium**, објављеној у тематском зборнику „**Prähistorische und antike Göttinnen (Befunde – Interpretationen - Rezeption)**“, М. Тапавички-Илић се посветила анализи гробних налаза из гробова младих женских особа сахрањених на Виминацијуму. У фокусу се нашао гроб који је изнедрио обиље налаза, али који досадашњи истраживачи никад нису објавили у целости, већ су се само бавили једним специфичним налазом – воденим часовником. Гроб недвосмислено указује на манифестацију култа богиње Венере. Ова студија је тако показала да је погрешно издвајати поједине налазе из гробних или било каквих других целина, јер тако изостаје комплетно, смислено тумачење, па представља смерницу за даља истраживања овог типа и тумачења комплексних гробних налаза.

Студија **A Roman Burial Rite in Viminacium: The latest Discovery** (коаутор Н. Мрђић) представља пионирски корак на пољу експерименталне археологије у Србији. Бави се експериментом који је за тему имао спровођење кремације на римски начин и докозивање/оповргавање теорије да је велики број кремација на некрополама Виминацијума био спровођен директно над гробном раком. Ово је први пут да је у Србији по свим научним стандардима и параметрима изведен археолошки експеримент. Археолошки експерименти још увек представљају реткост у српској археологији.

2.2. Радови објављени у научним часописима међународног значаја

Милица Тапавички-Илић је у претходном периоду објавила шест радова у часописима међународног значаја.

У оквиру пројекта „**COST Action CA 18128 - SEADDA**” Европске Уније, у којем је кандидаткиња предлагач и координатор пројекта (представник Републике Србије), интензивно се бави дигитализацијом културног наслеђа у Србији. Један од првих резултата учешћа на том пројекту је рад **Digitisation and Data Management of Archaeological Heritage in Serbia (1991-2020)**, објављен у часопису *Internet Archaeology* 58, у ко-ауторству

са М. Шеган-Радоњић. Он доноси преглед досадашњег ангажовања на пољу дигитализације културног наслеђа у Србији, као и кораке у успостављању норми и стандарда за њено спровођење. Обе ове теме (дигитализација и стандардизација) су врло актуелне, што је посебно дошло до изражаја током пандемије КОВИД 19, када је постало јасно да су **овакве базе података апсолутно неопходне за адекватан стручан рад.**

С обзиром да је кандидаткиња развила веома чврсту и интензивну сарадњу са румунским колегама, била је позвана да обради и публикује збирку мајора И. Понграча, која се чува у Народном музеју Баната у Темишвару (Muzeul Național al Banatului). Први део збирке је, у коауторству са румунским колегом А. Gergescu, објављен у часопису *Banatica* 29 под насловом **Späteisenzeitliche Fibeln aus der Imre Pongrácz Sammlung, Fibule aparținând epocii târzii a fierului provenite din colectia lui Imre Pongrácz.** Овај чланак је први у низу који ће проizaћи из обраде и анализе напред наведене збирке.

Рад објављен у часопису *Banatica* 27 у коауторству са С. Петковић **Figural Stone Decoration from Horreum Margi (Џуприја), Decorațiune figurativă în piatră de la Horreum Margi (Џуприја).** Овај рад је стручној јавности представио богат спектар налаза од камена са овог у региону изузетно важног касноримског налазишта.

Једна од области којом се кандидаткиња интензивно бави јесте романизација, односно период самог краја праисторије и утицаја римске културе на домородачко становништво са праисторијском традицијом касног гвозденог доба. О томе говори студија **Finds in the Late Iron Age tradition from the Roman graves of Viminacium** објављен у *Studia Antiqua et Archaeologica* у Румунији.

Чланак настао у коауторству са С. Петковић и Ј. Анђелковић Грашар под насловом **A portrait oil-lamp from Pontes – Possible interpretations and meanings within early Byzantine visual culture,** објављена у *Старинару*, доноси један од првих и свакако један од најзанимљивијих, ексклузивних налаза са до сада непубликованог локалитета *Pontes – Трајанов мост.*

У темишварском часопису *Bibliotheca Historica et Archaeologica Universitatis Timisiensis* XIV, In Memoriam Slobodan Dušanić, објављена је студија **Dacian Pottery as a Migration and Ethnicity Indicator.**

2.3 Зборници међународних научних скупова

Др Милица Тапавички-Илић је од избора у претходно звање учествовала на изузетно великом броју међународних и домаћих научних скупова. Презентовала је укупно 15 радова на међународним и три рада на националним скуповима. Нарочито се издвајају учешћа на скуповима у Румунији, кроз која кандидаткиња годинама одржава интензивну научну сарадњу са румунским колегама. Два су у целости објављена у часопису *Acta Musei Caransebesiensis – Tibiscvm: Hackamore from Šljivovac in eastern Serbia* (2017) и *Life after death, light after death* (2016).

У раду опредељеном у категорију M31 **Oil-lamp typology from the Roman cemetery "Kod Bresta" - Viminacium excavations 1985-1992** и објављеној у зборнику Ancient lighting devices издавача Chrzanovski и Nestorovic, M. Тапавички-Илић се бави уљаним лампама откривеним на виминацијумском локалитету „Код Бреста“. Овај донекле запостављен локалитет на територији Виминацијума до сада није публикован и овај рад представља напредак у проучавању налаза са тог локалитета.

Студија **Storytelling. Is there a better method of archaeological site interpretation?** у коауторству са Ј. Анђелковић Грашар, а представља резултате пионирских корака у Србији у **коришћењу археолошког наслеђа** у туризму. У свету, посете археолошким локалитетима и тзв. археолошким музејима на отвореном све чешће се налазе у понуди туристичких агенција које препознају атрактивност оваквих дестинација. Уз сваку грађевину или артефакт који се показују посетиоцима, развијају се адекватан **наратив** и **интерпретација**, који дате предмете стављају у историјски, али и **функционални** контекст и на тај начин употпуњују **културно искуство** посетилаца. Овакав вид туризма директно подржава самоодрживост археолошких локалитета. Код нас, овакав приступ је систематски до сада примењен једино на Виминацијуму, а овај рад представља модел који би могао да се примењује и у Србији.

У оквиру ове категорије не сме се изоставити студија **Viminacium Archaeological Park as an Instrument of Integration of the Local Community into the Protection of Cultural Heritage** која је по тематици и начину приступа проблематици такође први корак ове врсте у Србији. Настала је у коауторству са Ј. Анђелковић Грашар и Е. Николић. Овде је реч о новом аспекту примене археологије у ширем оквиру друштвених, али и економских наука. У овом чланку мултидисциплинарног карактера ставља се акценат на подизање свести о значају културног наслеђа и позиву на укључивање локалне заједнице у рад на очувању истог. Као у и неколико претходних случајева (искуствена археологија и улога археолошких налазишта у туризму), овде је овакав приступ такође систематски примењен једино на Виминацијуму.

У категорији М 33 објављена је студија **The Story of Dacian Pots and Dacian Cups. Development through Prehistory and History**, најпре представљена на Лимес конгресу, а затим објављена у Бугарској, у оквиру LIMES XXII, Proceedings of the 22nd International Congress of Roman Frontier Studies.

2.4 Монографије националног значаја

Милица Тапавички-Илић је, у коауторству са С. Петковић, објавила монографију **Касноантичко утврђење Norreum Margi**, која је од значаја за читаву балканску регију. Ова дуго очекивана монографија бави се касноантичким утврђењем – центром за дистрибуцију намирница римској војсци распоређеној дуж Дунава и у унутрашњости римске провинције Горње Мезије. У монографији су систематски обрађени архитектонски остаци самог утврђења и покретни налази (керамика, налази од стакла, метала, камена, кости итд). Због детаљног каталога које прате одговарајуће илустрације ова публикација ће

убудуће сигурно бити врло цитирана приликом налажења аналогија за налазе са римских и касноримских локалитете у Србији и региону, али и шире.

2.5. Радови објављени у научним часописима националног значаја

Кандидаткиња М. Тапавички-Илић је у претходном периоду у овој категорији објавила једанаест радова.

Осам радова је објављено у часопису „Археологија и природне науке“. У њима се бави темама које су део њених редовних истраживања у области презентације богатог културног наслеђа у Србији.

Један рад, **Iron Age Pottery from Ukosa, Kruševac District**, објављен је у Зборнику Народног музеја у Београду. Рад доноси интерпретацију каснолатенске керамике откривене на локалитету Укоса, близу Града Сталаћа, која је откривена током протекле деценије, а која доприноси бољем спознавању живота и судбине каснолатенског становништва централног Балкана у периоду који непосредно претходи римском освајању овог простора.

Такође, један рад је објављен у Крушевачком зборнику, у којем се М. Тапавички-Илић враћа проблемима којима се бавила на почетку своје научне каријере, везаним за проучавање археолошких сведочанстава о боравку Скордиска на територији централног Балкана.

Осим свега горе наведеног, кандидаткиња редовно учествује на конференцији Методологија и археометрија (*MetArh*) коју организује Филозофски факултет Свеучилишта у Загребу, где је представила више радова методолошке природе, као и на неколико уже-тематских скупова. Од конференцијских радова, нарочито се издваја учешће на LIMES конгресу, који представља најпрестижнији скуп за стручњаке који се баве римском археологијом и често окупља неколико стотина учесника. Редовно учествује на румунском „International Symposium of Archaeology and History, *In Memoriam Constantini Daicovicu*“, у чијем је научном одбору већ дуги низ година, као и на International Symposium Drobeta, "Archaeology and History", које се такође сваке године организује у Румунији, у Турну Северину. На домаћим конференцијама Српског археолошког друштва представила је два рада из области експерименталне археологије, а организовала је и једну тематску сесију у сарадњи са још тројицом колега (**Експериментална археологија на Балкану – Summa summarum**).

3. КВАЛИТАТИВНА ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА

3.1 Показатељи успеха у научном раду

Др Милица Тапавички-Илић је у периоду од 2015–2022. одржала већи број предавања у земљи и иностранству. Међу њима се истичу **Life after death - light after death, Figural motifs on oil-lamps from the cemetery „Kod Bresta”**, одржано 2016. године на 42.

међународном симпозијуму „International Symposium of Archaeology and History”, као и „**A peculiar find of horse equipment from Eastern Serbia**” одржано 2017. на међународном симпозијуму „International Symposium of Archaeology and History“, оба у Карансебешу, Румунија. Током неколико узастопних година, кандидаткиња је била члан међународног научног комитета овог научног скупа. Консултант је и стручни сарадник на великом броју иностраних пројеката и често учествује на радним састанцима у западној Европи (Брисел, Беч, Даблин, Венеција и Лајден). У нашој земљи је дала допринос идејном осмишљавању и развоју археолошког музеја на отвореном „Стапарк“ у Стапарима код Ужица. Као стручни консултант је водила групу археолога, архитеката, примењених уметника и чланова градске управе из Ужица на стручно путовање по Италији и Аустрији ради обилажења археолошких музеја на отвореном и упознавања наших стручњака са радом и начином функционисања таквих музеја у ове две земље.

Посебно треба издвојити кандидаткињино предавање о експерименталној археологији и међународној организацији **EXARC** на скупу "Времена и епохи - собрание", одржаном 2017. у Москви. О томе је објављен чланак **EXARC visits Moscow**, написан у коауторству са летонским колегом А. Томсонсом који има не само научну, већ и значајну геополитичку тежину. Наиме EXARC, као западноевропско-америчка организација, указао је част М. Тапавички-Илић да их представља у Москви и доделио јој улогу преговарача са представницима руских експерименталних археолога, у циљу повезивања њиховог будућег заједничког рада у области науке и истраживања.

О Виминацијуму и његовом значају за очување културне баштине и успостављање позитивних друштвено-економских односа у циљу развоја тог археолошког налазишта 2015. године је, кроз предавање „**Viminacium, Archaeological Park, Development and Perspective**” представила овај локалитет младој међународној публици у Калафелу (Шпанија), али и 2016. г. на скупу „**Scupini Romani**” у Скопљу и 2017. г. на скупу „**Времена и епохи - собрание**” у Москви. Предавање **The Archaeological Park of Viminacium as an Instrument of Integration of Local Community into Cultural Heritage** представила је 2017. г. на међународној конференцији у Маћерати, Италија. О сродној теми, „**Viminacium – Development from an archaeological site to an archaeological park**“, говорила је 2019. г. на конференцији “Sense and Sustainability (International Conference on Archaeology and Tourism) у Загребу.

У оквиру семинара који је 2018. држала на Одељењу за Археологију Универзитета у Сегедину, говорила је о Виминацијуму и увела студенте у тему **The Celtic Scordisci**.

Као пленарно предавање на скупу ARKWORK Indusy Forum, одржаном 2019. г. у Грацу, одржала је предавање **Field Archaeology under Time Pressure** и говорила је о специфичности рада на најпознатијем српском археолошком налазишту.

Од 2019. године, од када се прикључила пројекту COST Action – SEADDA, кандидаткиња се интензивно бави дигитализацијом културног наслеђа у Србији, па је у Готенбургу, у оквиру тематске радионице, на ту тему одржала предавање **Archaeological data Management in the Republic of Serbia**. Током претходних неколико година, дигитализација културног наслеђа је доспела у фокус у циљу успостављања норми и

стандарда за њено спровођење. Како ова тема није актуелна само у нашој земљи, већ широм света, покренут је велики број међународних пројеката са том темом, а у једном од њих М. Тапавички-Илић активно учествује.

Милица Тапавички-Илић је пет година била члан управног одбора међународне организације **EXARC (Experimental Archaeology)**. У периоду од 2018. до 2020. године је, у овој организацији са преко 350 чланова из 40 земаља, била њен секретар. Уз П. Барнс, председницу ове организације, М. Тапавички-Илић представљала је EXARC пред ICOM-ом.

У оквиру пројекта **VIMM (Virtual Multimodal Museums)**, уврштена је међу експерте за питања археологије, експерименталне археологије, музеологије и археолошких музеја на отвореном. Овај пројекат се, кроз програм Horizon 2020, финансира из средстава Европске Уније и у тесној је сарадњи са UNESCO-ом.

У својству експерта за области спречавања уништавања културног наслеђа услед природних и других катастрофа и управљања културним наслеђем, кандидаткиња је ангажована на пројекту **RESCULT**.

У оквиру пројекта **ARIADNE plus**, кандидаткињи је, због великог искуства на пољу археологије, додељена улога рецензента, односно члана изборне комисије, који ће у периоду од 2020. до 2023. бирати младе стручњаке за усавршавање на различитим стручним радионицама и обуци.

Редовно рецензира радове за конференцију **CHNT (Cultural Heritage and New Technologies)** која се сваке године одржава у Бечу који се у целости публикују у часопису под истим насловом. М. Тапавички-Илић је посебно била ангажована на рецензији писаних радова, за бројеве часописа **CHNT (Cultural Heritage and New Technologies)** од 22 до 24.

У Србији је написала неколико рецензија за домаћи часопис **АРХАИКА** (у издању Одељења за археологију Филозофског факултета у Београду), као и једну рецензију за **Етно-културолошки зборник** који излази у Сврљигу.

М. Тапавички-Илић је већ десетак година члан уређивачког одбора часописа „Археологија и природне науке“, у издању Археолошког института у Београду и Центра за нове технологије. Осим рада у уредништву, кандидаткиња је на овом научном часопису ангажована и као преводилац готово свих прилога. Услед дугог стручног боравка најпре у Ирској, а затим у Немачкој, М. Тапавички-Илић је у смислу преводиоца стручних чланака и прилога незаобилазан сарадник и консултант за енглески и немачки језик. Осим бројних позива на различите научне скупове у овој, као и у многим другим земљама, изабрана је за члана научног одбора скупа *International Symposium of Archaeology and History, In Memoriam Constantini Daicoviciu*. Током 2015, 2016. и 2017. године је, управо као члан овог научног одбора, била позивана да држи предавања на напред наведеном скупу.

3.2 Ангажованост у развоју услова за научни рад, образовању и формирању научних кадрова

Кандидаткиња М. Тапавички-Илић је на мадридском Универзитету (**Universidad Autonoma de Madrid**), као стручни консултант и искусан експериментални археолог, била укључена у израду докторске дисертације колегинице Нурије Кастањеде.

На универзитету на којем је и сама докторирала (**Philipps Universität Marburg**) је била ангажована као стручни саветник на изради мастер тезе колегинице Еве Цвислер.

Кроз COST пројекте на којима је ангажована, М. Тапавички-Илић је успела да пошаље један број наших младих стручњака на усавршавање у иностранству. То се можда најбоље уочава на пројекту COST – ARKWORK, на којем је кандидаткиња била у комисији за избор учесника археолошке радионице у Атини у октобру 2017. године. Од укупно 27 учесника пријављених из целог света, залагањем М. Тапавички-Илић, чак петоро је било из Србије. Од њих петоро, двоје су млади сарадници Археолошког института (М. Марјановић и О. Младеновић). Иста улога је кандидаткињи додељена и на новом COST пројекту (SEADDA), који је почео 2019. године, па се може очекивати да ће сигурно одређени број наших младих стручњака поново бити послат на усавршавање у иностранство.

Радови др Тапавички-Илић „Пољопривреда централног Балкана на преласку Старе у Нову еру“ и „Сточарство централног Балкана на преласку Старе у Нову еру“, који се односе на економију Горње Мезије и који су објављени у научном часопису „Археологија и природне науке“, уврштени су у обавезну литературу на Катедри за Стари век Филозофског факултета у Сарајеву. На тај начин, кроз своје радове, кандидаткиња директно утиче на образовање младих колега.

3.3. Организација научног рада

Милица Тапавички-Илић је предлагач и испред наше земље руководилац неколико пројеката које финансира Европска Унија. У периоду од 2012. до 2015. године, представљала је Србију и Археолошки институт на међународном пројекту културе „OpenArch“. Током трајања овог пројекта, она је покренула нека веома важна питања, која са једне стране представљају пионирске кораке у оквиру најмлађе гране археологије - експерименталне археологије, док са друге стране директно утичу на подизање свести о очувању културног наслеђа и његовом представљању јавности, а све у циљу његовог очувања. Током овог пројекта, у нашој земљи су по први пут изведени научно утемељени и документовани археолошки експерименти.

Од 2016. до 2021. године, кандидаткиња је била ко-предлагач и представник наше земље на пројекту Европске Уније **COST – ARKWORK**. У оквиру овог пројекта је наставила да се ангажује на заштити културних добара у складу са нормама и параметрима Европске Уније. Такође, у оквиру овог пројекта је, као члан комисије за избор младих стручњака који ће бити послати на стручно усавршавање у Атину, обезбедила ову престижну стипендију чак петорици младих српских археолога (од којих двоје из Археолошког института).

Од 2019. године, кандидаткиња је ко-предлагач и представник наше земље на пројекту Европске Уније **COST – SEADDA**. Како је овај пројекат у велико мери наставак

напред наведеног пројекта **ARKWORK**, тако је и проблематика којом се кандидаткиња бави остала усмерена на исте циљеве. Новина коју доноси пројекат **SEADDA** је следећи корак у очувању културног наслеђа, а то је његова дигитализација. Ова сложена тематика је заправо већ дуго присутна међу археолозима, али је сада по први пут стављена у шири контекст, када се усклађује са нормама које постављају Европска Унија и **UNESCO**.

Најзад, као стручњак за келтску материјалну културу, М. Тапавички-Илић је била позвана у Темишвар, у Народни музеј Баната (*Muzeul Național al Banatului*), како би у сарадњи са румунским колегама обрадила и публиковала збирку мајора И. Понграча, која се чува у овом музеју. За сада су из ове сарадње произашла два чланка и два предавања. Обрада и анализа напред наведене збирке ће у најскоријем року свакако бити настављени и даће још много резултата важних за археологију Баната и региона.

3.4. Квалитет научних резултата

Радови Милица Тапавички-Илић бележе позитивну цитираност у монографијама, тематским зборницима и часописима како у Србији, тако и у иностранству – Немачкој, Великој Британији, Шпанији, Румунији, Бугарској, Хрватској, Македонији, Словенији и Босни и Херцеговини. Публикације кандидаткиње су као хетероцитати наведени 195 пута, а као аутоцитати 102 пута. Један број својих радова потписује као самостални аутор, док су остали у коауторству са колегама из тимова на пројектима на којима сарађује више година. Треба скренути пажњу на то да се ради о једном од ретких стручњака у Србији који је у археолошка истраживања увео научно документован археолошки експеримент. Експериментална археологија је још увек неразвијена и ретка у нашој археологији и за њу код нас не постоје адекватне студије и смернице, тако да се кандидаткиња у овој области углавном усавршавала личним ангажманом, активним учешћем у раду организације **EXARC** и кроз пројекте који су за тему имали ову релативно младу грану археологије.

4. ОЦЕНА КОМИСИЈЕ О НАУЧНОМ ДОПРИНОСУ КАНДИДАТА

Научно-истраживачки рад др Милице Тапавички-Илић за избор у звање научног саветника одликују истрајност и посвећеност проучавању неколико различитих археолошких области. Као основну треба издвојити проучавање заједница касног гвозденог доба и њихову трансформацију након потпадања под римску власт, којима се кандидаткиња бави преко двадесет година.

Њено ангажовање на пољу експерименталне археологије, са којом се упознала још током докторских студија у Немачкој, такође траје већ више од двадесет година. Као чланица управног одбора и секретар међународне организације **EXARC**, имала је прилику да се упозна са великим бројем колега који се баве експерименталном археологијом и проучи научне принципе на којима они заснивају своје експерименте. На њима је засновала и експерименте које је 2013. године извела на Виминацијуму.

Допринос кандидаткиње у области заштите и представљања културног наслеђа, а посебно у области његове дигитализације, огледа се нарочито у великом броју предавања. У вези са овим, укључена је у неколико пројеката које финансирају ЕУ и УНЕСКО (RESCULT, VIMM (Virtual Multimodal Museums) и CHNT (Cultural Heritage and New Technologies)). У оквиру области дигитализације, кроз учешће на пројекту COST-SEADDA, највреднији и најзначајнији резултати тек треба да уследе.

Од стицања звања вишег научног сарадника, кандидаткиња је остварила значајне научне резултате, засноване на научно утемељеним методолошким поступцима и често цитиране у радовима домаћих и страних аутора. Према „Правилнику о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача“ квантитативна оцена њених резултата је **107,5** и задовољава оба обавезна квантитативна критеријума:

1: M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+M51+M52+M53+M54+M61 = **102**(обавезно 54)

2: M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+M42 = **71** (обавезно 40)

Имајући у виду све наведено, чланови Комисије сматрају да је др Милица Тапавички-Илић формално и суштински испунила услове за избор у звање научног саветника. Стога нам је задовољство да Наставно-научном већу Одељења за археологију Филозофског факултета у Београду препоручимо да донесе предлог за избор кандидаткиње др Милице Тапавички-Илић у звање научног саветника.

У Београду, 09. априла 2022.

Чланови комисије

др Миомир Кораћ, научни саветник
Археолошки институт, Београд
(подносилац реферата)

др Надежда Гавриловић Витас, научни саветник
Археолошки институт, Београд

проф. др Душан Михаиловић, редован професор
Одељење за археологију Филозофског факултета, Београд